

PUBLIC
KNOWLEDGE
PROJECT

Buddho Journal

<https://so13.tci-thaijo.org/index.php/Buddho>

ISSN: 3057-1200 (ONLINE)

Aesthetics and Culture

สุนทรียศาสตร์กับวัฒนธรรม

Author & Corresponding Author*

1. Peeravit Tangwongpakorn*
2. Thanakrit Koolada
3. Phra Supakchok Siriya

1. พีระวิทย์ ตั้งวงศ์ปกรณ์* 2. ธนกรฤต กุลดา 3. ศุภโชค ศิริญาณ

Affiliation:

1-3 Religion and Philosophy, Mahamakut Buddhist University, Thailand.

ศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

1. **Email:** peeravit.tan@student.mbu.ac.th
2. **Email:** thanakit.koo@student.mbu.ac.th
3. **Email:** supachock.sir@student.mbu.ac.th

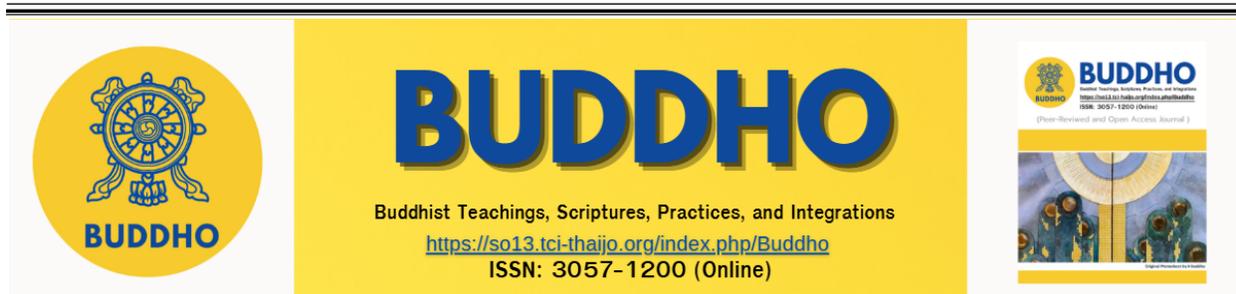
Article history:

Received: 09/04/2024, Revised: 15/05/2024,

Accepted: 15/06/2024, Available online: 01/07/2024

How to Cite:

Koolada, T., Tangwongpakorn, P. & Siriyan, S. (2024). Aesthetics and Culture. *Buddho Journal*, 3(3), 53-61.

Academic Review Articles

Aesthetics and Culture

Peeravit Tangwongpakorn* Thanakrit Koolada & Supakchok Siriya

สุนทรียศาสตร์กับวัฒนธรรม

พระพีระวิทย์ ตั้งวงศ์ปกรณ์* , พระธนกฤต กุลดา & ศุภโชค ศิริญาณ

Abstract

Aesthetics is a discipline with broad scope, encompassing responses to natural objects that convey beauty and distinctiveness through subjective interpretation. The concept of aesthetics extends beyond mere external beauty, encompassing the application within cultural contexts that are dynamic and constantly evolving. The recognition and understanding of the value of beauty within this context are crucial for intellectual development and a balanced way of life. The provision of knowledge and experiences in aesthetics should therefore focus on enhancing the ability to selectively receive, preserve, and create meaningful beauty, both individually and collectively. This article aims to conduct an in-depth examination of the relationship between aesthetics and culture, highlighting how aesthetics not only shapes culture but also serves as a foundation for self-understanding, understanding others, and leading a fulfilling life amidst societal changes.

Keywords: Aesthetics, Culture, Beauty, Wisdom, Change

บทคัดย่อ

สุนทรียศาสตร์เป็นศาสตร์ที่มีขอบเขตกว้างขวาง โดยเกี่ยวข้องกับการตอบสนองต่อวัตถุธรรมชาติที่สื่อถึงความสวยงามและความมีเอกลักษณ์ในมุมมองเชิงอัตวิสัย ความหมายของสุนทรียศาสตร์ไม่ได้จำกัดอยู่เพียงแต่ความงามภายนอก แต่ยังครอบคลุมถึงการประยุกต์ใช้ในบริบทของวัฒนธรรม ซึ่งมีพลวัตและมีความเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา การรับรู้และเข้าใจคุณค่าความงามในบริบทนี้มีความสำคัญต่อการพัฒนาปัญญาและวิถีชีวิตที่มีความสมดุล การให้ความรู้และประสบการณ์ด้านสุนทรียภาพจึงควรมุ่งเน้นการเสริมสร้างความสามารถในการเลือกรับ

<https://so13.tci-thaijo.org/index.php/IMJ/index>

รักษา และสร้างสรรค์ความงามที่มีคุณค่า ทั้งในระดับปัจเจกและสังคมโดยรวม บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเชิงลึกถึงความสัมพันธ์ระหว่างสุนทรียศาสตร์และวัฒนธรรม ซึ่งจะช่วยให้เราเข้าใจว่า สุนทรียภาพไม่เพียงสร้างวัฒนธรรมเท่านั้น แต่ยังเป็นรากฐานของการเข้าใจตนเอง เข้าใจผู้อื่น และการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในสังคมอย่างมีความสุข

คำสำคัญ: สุนทรียศาสตร์, วัฒนธรรม, ความงาม, ปัญญา, การเปลี่ยนแปลง

บทนำ

สุนทรียศาสตร์เป็นสาขาหนึ่งของปรัชญาที่ศึกษาเกี่ยวกับคุณค่าและการตัดสินความงาม โดยเชื่อมโยงกับทั้งความงามในเชิงนามธรรมและรูปธรรม ซึ่งการรับรู้ความงามนั้นไม่ได้ขึ้นอยู่กับความพึงพอใจส่วนบุคคล แต่ยังเกี่ยวข้องกับมาตรฐานทางสังคมและวัฒนธรรมที่ช่วยกำหนดคุณค่าความงาม (ปกรณ อภาวชรูตม์, 2563) อย่างไรก็ตาม คำถามที่สำคัญยังคงอยู่คือ ความงามนั้นมีอยู่จริงโดยตัวมันเองหรือเป็นเพียงการสร้างความหมายที่เรากำหนดขึ้น ความสัมพันธ์ระหว่างความงามและการตัดสินสิ่งที่งามจึงจำเป็นต้องอาศัยการศึกษาเชิงทฤษฎีและการวิเคราะห์ทางปรัชญาเพื่อหาคำตอบ (นิกร ศุภธรรมสุนทร, 2564) ในปัจจุบันขอบเขตของสุนทรียศาสตร์ได้ขยายกว้างขึ้นจากเดิมที่เน้นเพียงการวิเคราะห์ศิลปะและกระบวนการสร้างสรรค์ปัจจุบันได้ครอบคลุมถึงการศึกษความงามในธรรมชาติและประสบการณ์ทางสุนทรียภาพ รวมถึงการแสดงออกทางวัฒนธรรม (จิตจรดา สังข์ทอง, 2562) สุนทรียศาสตร์ในบริบทวิถีชีวิตและสังคมถือเป็นการผสมผสานระหว่างการเรียนรู้ทางศิลปะกับวัฒนธรรมที่แตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ ซึ่งสะท้อนถึงเอกลักษณ์เฉพาะตัวของแต่ละท้องถิ่น (ธนภฤต ศรีประยูร, 2565) จากแนวคิดดังกล่าว วัฒนธรรมไม่เพียงแต่เป็นผลผลิตจากการสั่งสมประสบการณ์และการถ่ายทอดวิถีชีวิตเท่านั้น แต่ยังเป็น การแสดงออกถึงความงามและสุนทรียภาพเฉพาะท้องถิ่น การศึกษาเรื่อง “สุนทรียศาสตร์และวัฒนธรรม” จึงต้องครอบคลุมความสัมพันธ์ระหว่างการเรียนรู้ทางสุนทรียะและการเปลี่ยนแปลงของค่านิยมทางวัฒนธรรมที่สะท้อนผ่านวิถีชีวิต ศิลปะ และความเชื่อในแต่ละชุมชน (วินัย แก้วเจริญศรี, 2564) การศึกษาในมิตินี้ยังมีความสำคัญในการทำ ความเข้าใจว่าความงามเป็นผลลัพธ์จากการประสานกันระหว่างอารมณ์และเหตุผล ซึ่งทำให้การเรียนรู้ทางสุนทรียศาสตร์มีความซับซ้อน การวิเคราะห์ประเด็นเหล่านี้จึงไม่เพียงแต่ช่วยในการทำความเข้าใจในมิติของสุนทรียภาพเท่านั้น แต่ยังช่วยสร้างมุมมองใหม่ในการสำรวจความสัมพันธ์ระหว่างสุนทรียศาสตร์และวัฒนธรรมในเชิงวิชาการ (สมเกียรติ ศรีสกุล, 2563) “สุนทรียศาสตร์ (Aesthetics) อันเป็นศาสตร์ที่ว่าด้วยความงามเกิดขึ้นในเยอรมนีในคริสต์ศตวรรษที่ 18 เป็นความพยายามที่จะอธิบายและเข้าใจถึงการเกิดความรู้สึก (Sensation) ต่อความงามนั้นว่าเกิดขึ้นมาได้อย่างไร อะไรคือตรรกะ เกณฑ์หรือมาตรฐานที่ทำให้มนุษย์รู้สึกว่าการนั้นงาม หรือสิ่งนี้ไม่งาม และทุกคนต่างมีความรู้สึกร่วมต่อความงาม นั้นหรือไม่อย่างไร อะไรคือเกณฑ์สากลที่จะทำให้มนุษย์สามารถจัดระเบียบและสามารถตอบคำถามเหล่านี้โดยไม่ต้องพึ่งเกณฑ์ของศาสนาหรือพึงอะไรอย่างอื่นอีกต่อไป

เมื่อศิลปะมีความเป็นเอกเทศไม่มีหน้าที่ในการดำรงอยู่เพื่อสิ่งใดการแสวงหาคำตอบให้ได้ว่าเป้าหมายของศิลปะและการแสวงหาศาสตร์แห่งความงามภายใต้ 3 อาณาเขตของมันเองจึงได้เกิดขึ้นเมื่อก่อนความงามอยู่ในโครงสร้างของศาสนาแต่ตอนนี้เราไม่ได้ต้องการโลกแบบนั้นอีกแล้วเพราะฉะนั้นพอคนหลุดออกไปจากโลกศาสนาไม่ต้องรับใช้พระเจ้าศิลปะก็ประสบปัญหาในตัวเอง ว่าศิลปะพวกนี้มีเป้าหมายหรือหน้าที่ (function) เพื่ออะไร ซึ่งเราจะพบว่า การแสวงหาคำตอบทางสุนทรียศาสตร์ไม่ สามารถหาบทสรุปที่แน่นอนได้ แต่มันทำให้เราได้ขบคิดและท้าทายกับประเด็นต่าง ๆ” (ธเนศ วงศ์ยานนาวา, 2557) ในด้านของวัฒนธรรม เป็นวิธีการดำรงชีวิตของมนุษย์ที่มีเอกลักษณ์ที่ติงาม ได้รับการสืบทอดจากอดีตสู่โดยปัจจุบันเป็นผลผลิตของมนุษย์ที่แสดงถึงความเจริญงอกงาม เป็นเอกลักษณ์ที่คงอยู่ได้เพราะการเรียนรู้ของมนุษย์ตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบันและสร้างสรรค์พัฒนาขึ้นใหม่อย่างต่อเนื่อง (ระบบการสร้างองค์ความรู้, ม.ป.ป.) ดังนั้นจึงกล่าวโดยสรุปได้ว่า สุนทรียศาสตร์เป็นศาสตร์แห่งการค้นหาความงามที่เกิดขึ้น โดยปราศจากการมีมาตรฐานมากำหนดส่วนวัฒนธรรมเป็นวิถีชีวิตที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตนที่แต่ละช่วงยุคสมัยต่างสืบทอดต่อกันมารุ่นสู่รุ่นซึ่งสุนทรียศาสตร์และวัฒนธรรมได้มีความเกี่ยวข้องกันอย่างชัดเจน อันเนื่องมาจากเป็นวัฒนธรรมที่มีความสวยงามไร้ปราศจากการกำหนดถึงหลักการของความงามไม่ว่าจะเป็นความแตกต่างมากเพียงใด วัฒนธรรมล้วนเป็นความสวยงามที่มีสุนทรียภาพ

ความหมายของสุนทรียศาสตร์กับวัฒนธรรม

สุนทรียศาสตร์ คือวิชาที่ศึกษาเกี่ยวกับความงาม ความไพเราะ และความรื่นรมย์ในทุกสิ่ง ไม่ว่าจะเป็น ธรรมชาติ ศิลปะ หรือแม้แต่ประสบการณ์ส่วนตัวของมนุษย์ โดยอาศัยหลักการทางปรัชญา จิตวิทยา สังคมศาสตร์ และประวัติศาสตร์มาใช้ในการวิเคราะห์และอธิบาย ความสุนทรีย์มีขอบเขตที่กว้างขวาง ครอบคลุมตั้งแต่ การศึกษาธรรมชาติของความงาม การสร้างสรรค์งานศิลปะ การวิจารณ์งานศิลปะ การพัฒนารสนิยมส่วนบุคคล ไปจนถึงการกำหนดมาตรฐานในการตัดสินความงาม จุดสำคัญของสุนทรียศาสตร์อยู่ที่การพยายามทำความเข้าใจว่าทำไมมนุษย์ถึงรู้สึกชื่นชมในสิ่งต่างๆ และอะไรคือปัจจัยที่กระตุ้นให้เกิดความรู้สึกนั้น นอกจากนี้ สุนทรียศาสตร์ยังมีบทบาทในการช่วยให้เราสามารถสื่อสารและแบ่งปันประสบการณ์ทางสุนทรีย์กับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ กล่าวโดยสรุป สุนทรียศาสตร์เป็นศาสตร์ที่ช่วยให้เราเข้าใจและชื่นชมโลกใบนี้ได้อย่างลึกซึ้งยิ่งขึ้น วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น ภาษา ศิลปะ กฎหมาย การปกครอง และศีลธรรม วัฒนธรรมไม่ได้เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ แต่เป็นผลผลิตจากความคิดสร้างสรรค์และการปฏิสัมพันธ์ของมนุษย์ในสังคม เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการสื่อสาร แสดงออก และสร้างความหมายร่วมกัน

1. ความสัมพันธ์ทางสุนทรียศาสตร์ของความขัดแย้งระหว่างวัฒนธรรมเก่าและใหม่ ในยุคปัจจุบัน วัฒนธรรมมีการเปิดกว้างและเชื่อมโยง ผสมผสานกับแนวคิดอื่น ๆ มากยิ่งขึ้น กล่าวได้ว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมอย่างรวดเร็ว สุนทรียศาสตร์ สามารถสื่อสารได้

มากกว่าแง่มุมของความสวยงามแต่เพียงเท่านั้นแต่ยังสามารถแสดงออกในแง่มุมอื่น ๆ ได้อีกด้วย อาทิเช่น ความรู้สึก อารมณ์ เป็นต้น สุนทรียศาสตร์สามารถนำมาผสมผสานรูปแบบ เนื้อหา อุดมคติ ทัศนคติและแง่มุมอื่น ๆ ได้อย่างหลากหลาย ไม่มีกฎเกณฑ์หรือรูปแบบที่ตายตัวมาเป็นตัวกำหนดความเป็น “สุนทรียศาสตร์” (อภิพล เตชะมังคลานนท์, 2559)

2. สุนทรียศาสตร์ผ่านความงามทางภาษาและวัฒนธรรมไทย สุนทรียศาสตร์, สุนทรียภาพ, สุนทรียะ และ สุนทรียวิทยา ล้วนเป็นเรื่องของมนุษย์ที่มีความรู้สึกพึงพอใจหรือไม่พึงพอใจ เป็นลักษณะนามธรรมที่มีต่อธรรมชาติ และงานศิลปะทุกสาขา จึงไม่สามารถสรุปความรู้สึกนั้นให้เป็นหนึ่งเดียวได้ วัฒนธรรมที่มีความแตกต่างเป็นเรื่องราวของวิถีชีวิตที่ถ่ายทอดสืบต่อกันมา เป็นเรื่องราวที่แสดงให้เห็นถึงชีวิตความเป็นอยู่ ความคิด ความเชื่อ สภาพสังคม และค่านิยมของชาวบ้านในท้องถิ่นต่าง ๆ เป็นสื่อในการถ่ายทอด ทำให้เราได้เห็นความหมายและความไพเราะที่แตกต่างกันไป วัฒนธรรมสามารถมีการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมใหม่อยู่เสมอ มีการประสานระหว่างเก่ากับใหม่ และประสานวัฒนธรรมต่างประเทศให้สอดคล้องกลมกลืนกับวัฒนธรรมไทย ซึ่งสุนทรียศาสตร์สามารถทำให้รับรู้คุณค่าของความงามทั้งในผลงานด้านศิลปะและความงามของธรรมชาติได้ด้วย สุนทรียศาสตร์ทำให้ทราบถึงวัฒนธรรมที่มีความอิสระเสรีมีลักษณะใคร่ทำก็ทำ มากกว่าการบังคับขู่เข็ญ ความรักในอิสระเสรีแสดงออกอย่างแจ่มชัดในศิลปกรรมทุกแขนง ไม่ว่าจะเป็นดนตรี นาฏศิลป์ จิตรกรรม หรือสถาปัตยกรรม ทุกสิ่งทุกอย่างล้วนมีความงามในตัวของมันเอง" (กิตติยา รัศมีแจ่ม, 2562)

ภาพที่ 1 นานุกัณฑ์ ที่ใช้ในประเทศไทย เป็นวัฒนธรรมเก่าแก่

3. สุนทรียศาสตร์ในศิลปะไทย สุนทรียศาสตร์ในศิลปะไทยนั้นมีความลึกซึ้งและหลากหลาย สะท้อนให้เห็นถึงค่านิยม ความเชื่อ และวิถีชีวิตของคนไทยมาเป็นเวลานาน ศิลปะไทยไม่ได้เป็นเพียงแค่การสร้างสรรค์เพื่อความสวยงาม แต่ยังเป็นการสื่อสารเรื่องราวที่แสดงถึงอารมณ์ ความรู้สึก และเชื่อมโยงกับความเชื่อทางศาสนา ศิลปะไทยนั้นส่วนใหญ่จะมีความอ่อนช้อยและโค้งมน ไม่มีความแข็งกระด้างหรือคมชัดจนเกินไป สื่อถึงความอ่อนโยน และความเป็นธรรมชาติ ลักษณะหรือองค์ประกอบต่าง ๆ ในศิลปะไทยมักมีความหมายเชิงสัญลักษณ์ เช่น ดอกบัว หมายถึงความบริสุทธิ์ ช้าง หมายถึง ความแข็งแรง

ศิลปะไทยได้แบ่งเป็นหลายด้าน เช่น จิตรกรรม ซึ่งจะเน้นความเรียบง่ายและความสงบ ภาพวาดมักมีองค์ประกอบที่จำกัด สีไม่ฉูดฉาด และมักมีฉากหลังเป็นธรรมชาติ ประติมากรรมมักมีขนาดใหญ่และมีความงดงามอลังการ รูปปั้นมักมีส่วนโค้งมนและมีเส้นสายที่ไหลลื่น สถาปัตยกรรมจะเน้นความประณีตและความบรรจง โดยการใช้ไม้สักในการก่อสร้างและตกแต่งด้วยลวดลายไทย ดนตรีไทยมีความไพเราะและมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว โดยมีการใช้เครื่องดนตรีไทยดั้งเดิมและการขับร้องที่เป็นเอกลักษณ์ สุดท้ายคือวรรณคดี วรรณคดีไทยเต็มไปด้วยคำประพันธ์ที่ไพเราะและสละสลวย และมักมีการใช้ภาพพจน์ที่สวยงาม (ภาพที่ 2)

ภาพที่ 2 วัดพระแก้ว ใจกลางเมืองพระนคร กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

สรุป

วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่เปรียบเสมือนเครื่องเตือนใจเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเพื่อแสดงให้เห็นถึงวิถีการดำเนินชีวิตของมนุษย์ในช่วงเวลาต่าง ๆ ที่บุคคลต่างนำมาเป็นแนวทางการดำเนินชีวิตในช่วงเวลาถัด ๆ ไป วัฒนธรรมเป็นผลงานที่สร้างขึ้นเพื่อความสวยงาม เป็นผลงานที่มนุษย์สร้างขึ้นมา ไม่ว่าจะเป็นภาษา ขนบธรรมเนียมประเพณี ศาสนา กฎหมาย ศิลปะ จริยธรรม ตลอดจนวิทยาการและเทคโนโลยีต่าง ๆ อาจกล่าวได้ว่าวัฒนธรรมเป็นเครื่องมือที่มนุษย์ คิดค้นขึ้นมาเพื่อช่วยให้มนุษย์สามารถดำรงอยู่ต่อไปได้ เพราะการจะมีชีวิตอยู่ในโลกนี้ได้ซึ่งความงดงามของสุนทรียศาสตร์ไม่เพียงแต่ทำให้ทราบถึงความงามของสิ่งนั้น ๆ แต่เพียงอย่างเดียว แต่สุนทรียศาสตร์ยังเป็นเครื่องมือสื่อความหมายให้คนทั่วไปได้เห็นคุณค่าและความสำคัญของศิลปะวัฒนธรรมการมองเห็นและเข้าใจศิลปะวัฒนธรรมของตนเป็นสิ่งที่น่าส่งเสริมให้เกิดขึ้นเป็นอย่างยิ่งอีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. การส่งเสริมการเรียนรู้ด้านสุนทรียศาสตร์ในระบบการศึกษา ควรบรรจุหลักสูตรเกี่ยวกับสุนทรียศาสตร์และวัฒนธรรมในระดับการศึกษาต่าง ๆ เพื่อให้เยาวชนสามารถเข้าใจและเห็นคุณค่าของศิลปะและวัฒนธรรมมากขึ้น จัดกิจกรรมเชิงปฏิบัติ เช่น การเข้าร่วมเวิร์กช็อปด้านศิลปะ วัฒนธรรม หรือการเยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์เพื่อเพิ่มประสบการณ์ตรง
2. การอนุรักษ์และเผยแพร่วัฒนธรรมผ่านเทคโนโลยี ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เช่น สื่อสังคมออนไลน์ หรือแพลตฟอร์มเสมือนจริง เพื่อเผยแพร่ความงามของศิลปะและวัฒนธรรมไทยให้แก่คนรุ่นใหม่และต่างชาติ ส่งเสริมการพัฒนาคอนเทนต์ดิจิทัลเกี่ยวกับศิลปะและวัฒนธรรม เช่น วิดีโอสารคดี เกมเชิงศิลปะ หรือแอปพลิเคชันการเรียนรู้ด้านวัฒนธรรม
3. การสนับสนุนศิลปินและผู้สร้างสรรค์งานศิลปะ ภาครัฐและเอกชนควรให้การสนับสนุนทางการเงิน ทุนวิจัย หรือพื้นที่แสดงผลงานแก่ศิลปินและนักสร้างสรรค์ เพื่อกระตุ้นให้เกิดการผลิตผลงานศิลปะที่มีคุณค่า ควรจัดนิทรรศการและเทศกาลศิลปะที่ช่วยส่งเสริมความเข้าใจในวัฒนธรรมและกระตุ้นให้สังคมให้ความสำคัญกับสุนทรียศาสตร์

องค์ความรู้จากการศึกษา

ตาราง 1 ตารางเปรียบเทียบวัฒนธรรมตะวันตกกับตะวันออกในแง่สุนทรียศาสตร์

หัวข้อ	วัฒนธรรมตะวันตก	วัฒนธรรมตะวันออก
1. การออกแบบและสถาปัตยกรรม	โดดเด่นด้วยการสร้างสรรค์ที่เน้นความสมมาตรและการใช้รูปทรงเรขาคณิตเพื่อสะท้อนความสมบูรณ์แบบและความสง่างามในบริบทของสังคมตะวันตก เช่น โบสถ์โกธิกและสถาปัตยกรรมยุคเรอเนซองส์	เน้นความกลมกลืนกับธรรมชาติและการออกแบบที่แสดงถึงความไม่สมมาตรและความมีเอกลักษณ์ เช่น วัดในศิลปะแบบเซ็นและเจดีย์ที่มีรายละเอียดละเอียดอ่อนและสื่อถึงความสมดุลทางจิตใจ
2. ศิลปะการวาดภาพและประติมากรรม	การแสดงออกทางศิลปะที่มุ่งเน้นการสะท้อนความเป็นจริงและการตอบสนองต่ออารมณ์ผ่านการสร้างภาพและประติมากรรมที่มีความสมจริง เช่น ผลงานของมิเกลันเจโลและราฟาเอล	การสร้างสรรค์ที่เน้นการใช้สีและเส้นเพื่อสื่อถึงความหมายเชิงนามธรรม การเชื่อมโยงกับธรรมชาติ และการสื่อถึงความเป็นนิรันดร์ เช่น ภาพเขียนในวัดและงานแกะสลักในศาสนาพุทธ
3. ดนตรีและการแสดง	ดนตรีที่มีโครงสร้างซับซ้อน เน้นการสร้างสมดุลของเสียง การผสมผสานระหว่างเสียงและจังหวะอย่างประณีต เพื่อสื่อถึงความสวยงามในเชิงเทคนิค เช่น ดนตรีคลาสสิกตะวันตกของบีโธเฟน	ดนตรีที่เน้นความเรียบง่าย การผสมผสานเสียงและจังหวะที่สะท้อนถึงความกลมกลืนกับธรรมชาติและชีวิต เช่น ดนตรีพื้นบ้านและการแสดงในพิธีกรรมทางศาสนาของตะวันออก
4. แฟชั่นและเครื่องแต่งกาย	การออกแบบเสื้อผ้าที่สะท้อนความหรูหรา ความเป็นทางการ และการเน้นรูปร่างที่แสดงถึงอัตลักษณ์และสถานะในสังคม เช่น แฟชั่นยุควิกตอเรียและโอต์กูตูร์	การออกแบบที่เน้นความเรียบง่าย สีสันทที่เป็นธรรมชาติและกลมกลืนกับสภาพแวดล้อม เพื่อสะท้อนถึงความสมดุลและการยอมรับในความเรียบง่าย เช่น กิโมโนและชุดประจำชาติเอเซียตะวันออกเฉียงใต้
5. ความงามในปรัชญา	ความงามถูกมองว่าเป็นความสมบูรณ์แบบที่สอดคล้องกับมาตรฐานทางศีลธรรมและการตอบสนองต่อความสง่างามในเชิงสังคม เช่น แนวคิดของเพลโตและอริสโตเติล	ความงามถูกมองว่าเป็นความสมดุลของชีวิต การอยู่ร่วมกันกับธรรมชาติ และการยอมรับความไม่สมบูรณ์ในแบบที่เป็นตนเอง เช่น แนวคิดของลัทธิเต๋าและพุทธศาสนา

หัวข้อ	วัฒนธรรมตะวันตก	วัฒนธรรมตะวันออก
6. อาหารและการตกแต่งจานอาหาร	การจัดวางอาหารที่สะท้อนถึงความพิถีพิถัน การประสานระหว่างสีและรูปทรงเพื่อสร้างประสบการณ์การรับรู้ความงามในจานอาหาร เช่น อาหารฝรั่งเศสและอาหารอิตาลี	การจัดวางอาหารที่เน้นความเรียบง่ายและการประสานระหว่างรสชาติและวัตถุดิบที่เป็นธรรมชาติ เพื่อสื่อถึงความสวยงามในความเรียบง่ายและความสดใหม่ของวัตถุดิบ เช่น อาหารญี่ปุ่นและอาหารไทย

เอกสารอ้างอิง

- กิตติยา รัศมีแจ่ม. (2562). สุนทรียศาสตร์ผ่านความงามทางภาษาและวัฒนธรรมไทย. *วารสารปีที่ 8(1)*, 271-277.
- จิตรลดา สังข์ทอง. (2562). *วัฒนธรรมและสุนทรียศาสตร์: การศึกษาเชิงวิจัย*. สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทักษิณา พิพิธกุล. (ม.ป.ป.). *สุนทรียศาสตร์กับศิลปะ: จากการเสนอภาพตัวแทนถึงสุนทรียะเชิงสัมพันธ์*. วิทยานิพนธ์บัณฑิตวิทยาลัย คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- ธนกฤต ศรีประยูร. (2565). *เอกลักษณ์ท้องถิ่นกับสุนทรียศาสตร์ในสังคมไทย*. มหาวิทยาลัยมหิดล.
- นิกร คุรุธรรมสุนทร. (2564). *สุนทรียศาสตร์เชิงปรัชญา*. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ปกรณ์ อาภาวิชรุตม์. (2563). *ความงามกับปรัชญาในชีวิตประจำวัน*. สำนักพิมพ์ปัญญา.
- พิศมัย รัตนวรรณ. (ม.ป.ป.). *สุนทรียศาสตร์และสุนทรียภาพ*. สืบค้นเมื่อ 17 สิงหาคม พ.ศ. 2567 จาก <https://www.gotoknow.org/posts/292695>
- ระบบการสร้างองค์ความรู้. (ม.ป.ป.). *ความหมายวัฒนธรรมไทย*. สืบค้นเมื่อ 17 สิงหาคม พ.ศ. 2567 จาก <https://wiki.m-culture.go.th/index.php/>
- สมเกียรติ ศรีสกุล. (2563). *ความสัมพันธ์ระหว่างศิลปะ วัฒนธรรม และสุนทรียภาพ*. สำนักพิมพ์ธรรมศาสตร์.
- อภิพล เตชะมังคลานนท์. (2559). *ความสัมพันธ์ทางสุนทรียศาสตร์ของความขัดแย้งระหว่างวัฒนธรรมเก่าและใหม่*. วิทยานิพนธ์บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วินัย แก้วเจริญศรี. (2564). *วิถีชีวิตและความงามในวัฒนธรรมไทย*. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.